

ŞİDDET

Öğrenciye uygun okullar öğrencilerin psikososyal ve bedensel gelişmelerine uygun güvenilir ortam olmaları şarttır. O demek ki her şeyden evvel, şiddetin herhangi bir şekline hoşgörü ile davranmamalıdır.

VELİLER İÇİN

ÇOCUĞU KAYGILARINDAN DOLAYI KONUŞMASINI VE DUYGULARINI İFADE ETMEK İÇİN CESARETLENDİRİN

Çocukların okuldaki yaşadıkları uygun olmayan durumları anlatma larında rahat olmaları son derece önemlidir.Eğer çocuk herhangi bir şeye şikayet etmişse, siz ise olaya "çocuk işi " ve dikkate alınması değmez diye yaklaşırsanız,büyük bir olasılıkla ilerde size açılma isteğini göstermeyecektir.

ÇOCUĞUN DUYGULARINA DEĞER VERİN- çoğu kez,veliler özellikle söz konusu onların erkek çocukları ise, onların da korku ve zaaf gösterebileceklerinden dolayı yüzleşmek stemiyorlar.Çocuktaki emniyeti kazanmak için önemli olan onun duygularına saygı göstermek tir, hiç farketmeden size göre kabul edilir veya edilmez.

ÇOCUĞUN FAALİYETE GEÇMESİNİ CESARETLENDİRİN

okuldaki güvence ile ilgili.Onun en az yapabileceği şey şiddeti öğret men veya uzman personele bildirmektir.

DAVRANIŞLARI ANLAMAYA ÇALIŞINIZ çocuğun muhterme len şiddete kurban olduğunu gösteren – çok sık,bazı çocukların başarı larındaki beklenilmeyen düşüşün sebebi şiddet kurbanı olduğundandır

- özellikle cinsel veya eziyet çekmektendir.Ama, bir sürü diğer işaretler aynı durumu österebilirler: beslenme şeklindeki değişiklik (çok az veya fazla yemek), uyuma sorunları, genel ilgisizlik, arkadaşlık ilgisiz liği, depresyon veya devamlı heyecanlılık,kendine çekilme,okula git me tepkisi, mide sancısı, sırt veya baş ağrıları.

BİLGİLERİ HİÇBİR ZAMAN YOKSAYMAYIN, öğretmenlerden, uzman pers-nelden veya okul arkadaşlarından, çocuğunuzun davranış ları şiddet içerdiği için. Olsun ki bazı velilere çocuklarının saldırganlık durumu engel olmayabilir, çünkü onların bu olaya bakışı"sıyrılmak ", "üstünlük "veya " yiğitlik"diye yorum-lanırken,herzaman akıllarında zalim in saldırganlığa kaçışını zaaflığın bir işareti olduğunu bilmelidirler.

Diğerlerine zarar vermek (o da tehlikeli ve kabul edilemez) aslında kendi ve başkalarının nünde öyle olmadığını gösterme biçimidir.O yüzden, önemli olan şiddeti uygulayan öğrencilerin bile, yardıma muhtaç olduklarını hatırlatmaktır, sadece kurbanların değil.

ÖĞRETMENLER İÇİN

ÖĞRETİNİZ okuldaki öğrencilere şiddetli davranışın ne olduğunu ve tanınmasında yardımcı olunuz.

ÖĞRENCİLERİ KAYGILARINI ANLATMAKTA VE DUYGULARINI İFADE ETMEKTE CESARETLENDİRİN okuldaki şiddet ile bağlantılı.

Çocukların okuldaki yaşadıkları uygun olmayan durumları anlatmalarında rahat olmaları ve size güvenmeleri son derece önemlidir

ÖĞRENCİLERİN DUYGULARINA DEĞER VERİN – şiddet "çocuk işi" değil ve olgunluk yolunda mecbur yaşanılması bir tecrübe değildir.

ÖĞRENCİLERİN FAALİYETE GEÇMELERİNİ DESTEKLEYİN okulda güvence ile ilgili. Onların en az yapabilecekleri şey şiddetli öğretmen veya uzman personele bildirmeleridir.

YARDIM EDİNİZ öğrencilerin okulda kendileri tarafından kullanılabilir davranış ve kendilerini şiddete karşı ve istenilmeyen yaralanmalardan

azami korumayı sağlayacak **KURALLAR** ını elde etmek için

DAVRANIŞLARI ANLAMAYA ÇALIŞINIZ çocuğun muhtemelen

şiddete kurban olduğunu gösteren. Hiçbir **ZAMAN BİLGİLERİ YOKSAYMAYIN** öğrencilerden onların sınıf arkadaşlarının şiddetli davranışlarını, ayrıca bazı meslektaşlarınızın da.

HİÇ UNUTMAYIN Kİ SİZ ÖĞRENCİLERİN MODELİSİNİZ.

Onlarla davranışınızda şiddet yöntemleri kullanır iseniz, onlar diğerlerine karşı aynen saldırgan olacaklardır.

Kitapçık, Öğrenciye uygun okul projesine katılan öğretmenlerin (Sağlık boyutu,güvenlik ve emniyet) ve İnsan Hakları ve Çözümü Merkezinin uzman kişilerinin çalışmalarından elde edilen ortak bir üründür.

Bu projede şu 10 okul yer aldılar:

- İO "Gyorgi Sugarev" - Manastır;
- İO " Malina Pop-İvanova" - Koçana;
- İO "Sande Şteryoski" - Kırçova;
- İO "Yordan Hacı Konstantinov-Cinot " - Köprülü
- İO "11 Ekim" - Üsküp;
- İO "Vasil Glaviniv" - Üsküp;
- İO "Goçe Delçev" - Üsküp;
- İO "Kardeşlik-Birlik" - Gostivar;
- İO "Dimitar Vlahov" - İştıp;
- İO "Kırste Petkov Misirkov " - Radoviş.

Yayımcılar:

Nikolina Kenig

Violeta Petreska-Beška

Tasarım: Sašo N.Aluşevski

Öğrenciye uygun okullar öğrencilerin psikososyal ve bedensel. Gelişmelerine uygun ortam olmaları şarttır. O demek ki her şeyden evvel, şiddetin herhangi bir şekline hoşgörü ile davranmamalıdır.

ŞİDDET fiziksel veya psikolojik kuvvet yada gücün her kasten kullanışıdır. Tehdit şeklinde olabilir veya kendine,diğer bir kişiye ya da herhangi bir grup veya topluluğa yönelik kuvvet kullanımını da kapsayabilir.Fiziksel yara,ölüm, psikolojik zarar,gelişimde bozukluklar veya kayıp ile sonuçlanır .
(*Dünya Sağlık Örgütü*)

ŞİDDETİ şu kişiler uygulayabilirler:

- yetişkin, bir veya birden fazla kişiye
- çocuk,bir veya birden fazla çocuğa
- çocuk grubu,bir veya birden fazla çocuğa
- çocuk veya çocuklar,bir veya birden fazla yetişkine
- çocuk/lar veya yetişkin/ler, cisim ve nesnelere

Özürlü veya dayananların lehine olabilecek herhangi bir şiddet yoktur. Aynen, çocukların " büyümeleri bu şekildedir" tarzı çok büyük bir yanılgıdır, hatta çocukların kavgaları,aşağlamaları, tehditleri, itiş kakışları sanki her çocuk hayatının bir parçası oluşumudur diye.

Okulda şiddet davranışının en sık yaşanan şekli çocuk veya yetişkinlerin göstermeye istedikleri durumlar şunlardır:

- ne kadar güçlü veya kuvvetli olduklarını göstermek
- herhangi bir kimseye zarar vermek veya o erkek/kızı yaralamak
- uygun olmayan davranışları yaralamak kaydıyla engellemek

Süzün gelişine ait okulda, birkaç şiddet türü farkedilmektedir: bedensel,psikolojik ve cinsel.

Okula tipik olan farklı türler ise vandallık ve zulmetmektir .

Bedensel şiddet nedir?

Bedensel şiddet farkedilmesi en kolay türüdür.Bu başkasına karşı bedensel acı ve yaralama veren davranış türlerinin hepsini içerendir Daha yenilik ve ağır yaralanmalara sebep olabilir, bazen de kurbanın

ilk gelen şey **kavgalardır**, ayrıca bu grupta daha birçok agresif türler yer almaktadır :

- cimcikleme,tırmalama ve sokma
- çelme takma
- zorla çekme(örnek:elbise,saç veya vücudun herhangi bir yerinden)
- sıkıştırmak veya herhangi birkimseye baskı uygulamak
- vücudun herhangi bir bölümüyle vurmak(örnek: ayak darbesi, başla vurmak,tokatlamak,yumruk)
- bir cisim ile vurmak (örnek: tebeşir,günlük,şopayla)
- bir cisme vurdurmak (örnek: rahle,duvar,kapıya)
- soğuk silahla yaralamalar (örnek:bıçak,demir muşta,zincir,demir çubuk)
- ateş silahıyla yaralamalar (örnek: tabanca,maytapla)
- Gençlerin sağlık ile ilgili davranışları uluslararası incelemede,2002 yılı.

Makedonya için şu veriler elde edilmiştir: araştırmalardan evvel birkaç ay içinde 11 yaşında olan kızların %16 ve erkeklerin %35 kavgaya girmişlerdir. 13 yaşında olan çocuklar da ise, yüzdelik oranı %42 çıkmıştır. Bizde ve dünyanın başka ülke lerinde olduğu gibi, çocuklar kızlardan farklı daha sık bedensel şiddet uyguluyorlar, bunun karşılığı olarak çocuklar sert bedensel saldırılarına kurban oluyorlar. Şans eseri Makedonya okullarında kurbanların ölümüne sebep olan bedensel şiddet vakalarının çok olmamasıdır, ama az olsa da yaşanılmıştır. İlkokul kanunu gereğince öğrencilerin bedensel cezalandırılmaları yasağına rağmen, 2008 yıl.yapılan ÖUO proje dahilinde ekibin çalışması, kimi öğretmenlerin halen: dövme,tebeşir atmak veya yerinde durma olaylarının yaşandığı açığa çıkmıştır.Öğrencilerin %55 okullar da öğretmenler tarafından fiziken saldırıya uğradıklarını söylüyorlar.

Yine farklı olan fiziksel bir şiddetin, insanlara değil, nesnelere doğru olan VANDALLIKTIR.Başkasına ait olan cisim ve yapıları kasten zarar verme davranışıdır. Vandallık örnekleri şunlardır:

- pencere kırmak, tuvaletlerdeki donatımı, sandalyeleri
- arabaların lastiklerini delmek
- duvarlara, rahle ve diğer mobilyalara yazmak
- bilgisayara virüs sokmak

Psikolojik şiddet nedir?

Teşhisi en zor ve bastırılması olan PSİKOLOJİK ŞİDDETTİR.

Herhangi bir kimse psikolojik şiddeti uyguladığı zaman, aslında kurbanın duygu ve gururunu zeddelemektedir. Aşağıdaki davranış şekilleri psikolojik şiddet olarak sayılırlar:

- hakaret ,kahkaha ve diğerleri önünde eleştirmek(örnek: kötü takma adlar koymak, olumsuz özellikler yüklemek...)
- küfürler kullanmak
- tehdit etmek ve korkutmak
- gasp etme(örnek:para, itiraf) ve zorlama(örnek: dersten kaçmak, yalan söylemek)
- herhangi bir kimseyi önemsememek ve dışlamak
- dedikodu yapmak ve diğerleri hakkında yalanlar yaymak
- silah taşımak(örnek: bıçak,demir mışta,tabanca)
- başkasına ait olan bir şeyi hiç sormadan almak ve zarar vermek.

Psikolojik şiddetin sonuçları bedensel şid. daha uzun vadeli olabilir. En sık görülen psikolojik şiddetin kurbanları özgüvenini kaybeder, okula gitmek istemiyorlar, çürük notlar alıyorlar,kendilerine kapını yorlar,başları ağrıyor, sindirim ve benzeri sağlık sorunları oluyor. Ekibin *Öğrenciye uygun okul çalışmalarından* görünüyör ki, öğrencilerin %18 çok sık veya sürekli olarak yaşlılarından yakışmaz adlarla çağırıldıklarını ve hakarete uğradıklarını, buna bağlı öğrencilerin % 69 tanıklık etmiştir.Aynı araştırmada, öğrencilerin % 47 okul da bazı öğretmenlerin hakaretlerine sınıf önünde maruz kalıyorlar, %52 ise okulda bazı öğretmenler tarafından korkutuluyorlar.

Zulmetmek(bullying) ne demektir ?

Zulmetmek(bullying) diğer bir özellik ile ayrılmış şiddettir. Özelliği daha zayıf bir erkek/kız öğrencinin ister psikolojik ister fiziksel yöntemlerle daha güçlü bir erkek/kız öğrenci veya öğrenci grubu tarafından uygulanan devamlı boyun eğme durumudur. Her gün yüzlerce çocuk okula giderken yaşlıları tarafından değişik aşağılama lara maruz kalacakları endişesiyle gidiyorlar- tehditler, zorlamalar, diğerleri önünde gücendirici kelimeler söylemek ve vurmak diğerleri arası en sık rastlanan bu zalimlerin "gücünü" gösterme türleridir. Çok daha gizli *bullying* (bununla beraber teşhisi daha zor edinebilen) kurbanın ve saldırganın görünürde arkadaş olmaları durumudur, gerçekten, saldırgan kurbanı zarar getirecek etrafa yalanlar saçıyor veya onun diğerleri karşısında ayrı kalması için elinden geleni yapıyor.

Bullyng' in en önemli özelliği kurbanın daha uzun bir zaman için zulme tabi tutulmasıdır, yani tesadüf değildir. Kurbanın saldırgan kadar gücü olmadığı göz önünde bulundurulursa, ve bu kaynakların çok farklı olabilmesi (ör. olarak, fiziki güç, zengin veller, veya arkadaşlar arasında sevilmesi), durumu karşı koymayı haylice zora sokuyor. Buna üstelik, saldırganın şiddet uygulamasından vaz geçmesi okadar kolay değildir, çünkü o bunu çok bilinçli yapıyor ve kurbanın hareketlerinden zevk alıyor (bu ise genellikle içine kapanıyor, dayanıyor ve tek başına acı çekiyor). Uluslararası 2002 yılı incelemeleri gençlerin sağlık ile ilgili davranışlarını Makedonya'da 11 yaşındaki kızların %24, ve aynı yaştaki erkeklerin %31 şiddete kurban olduklarını göstermektedir. 13 yaş için ise şiddet kurbanlarının yüzdeleri artmıştır: kızların %29 ve erkeklerin % 36 araştırmalardan bir ay önce şiddete maruz kaldıklarını itiraf etmişlerdir. Şiddet uygulayan erkek/kız saldırganın ne kadar güçlü veya önemli olduğunu göstermeye ihtiyacı vardır, ama onu nasıl daha iyi yapabilmek bilgisi yoktur ve herhangi bir kimseye acı verebilir ve/veya başka birini küçümseyebilir.

En sık zulme maruz kalan kurban kimdir?

Öğrenciler kendi özelliklerine göre saldırganı kendinden daha zayıf görüyor, o erkek/kızın kurbanları olmalarında şansları büyüktür – daha küçük öğrenciler, gelişme engelli çocuklar, etnik topluluklara ait öğrenciler, kendine kapananlar, utangaç ve benzeri. Kurbanla iki şekilde tepki gösterebiliyorlar: pasif (kendilerine kapanıyor ve ağlıyorlar, ama karşı koyamıyorlar) ve reaktif olarak (aradabilir saldırgan oluyorlar, en sık daha küçük çocuklara karşı).

Cinsel taciz nedir ?

Bu şiddet türü bir kombinasyondur ve kendinde hem fiziksel hem de psikolojik saldırıyı içerir, cinselliğe ait olduğu için ayrı bir türdür, aslında uygulanan kişilerin cinselliğine.

Cinsel tacizi uygulayabilen şu kişiler olabilir:

- erkek/kız öğrenci arkadaş, erkek/kadın öğretmen, müdür/müdüre veya okul/okul dışında herhangi bir yetişkin
- aynı/farklı cinsiyetten herhangi bir kimse
- davranışıyla hiç sezmeden cinsel şiddete sebep olacak herhangi bir erkek/kadın – önemli olan kurban o erkek/kadının davranışını cinsel taciz olarak başından geçiriyor.

Birbirinden yeğniligine göre farkolan üç tür cinsel şiddet var.

1. CİNSEL HEYECANLANDIRMA, saldırgan, en değışik sözlü ve/veya fiziki hareketlerle kurbanının gururunu kırma türüdür. Önemli olan, cinsel temas gerçekleşmiyor,aslında temas sadece dokunmaya kalıyor. Bizde,kanun yapıcı tanım olarak cinsel heyecanlandırmayı şu şekilde yapmıştır:„cinsel heyecanlandırma cinsellik özelliği olan bir istenilmeyen sözlü,sözlü olmayan veya fiziksel davranışdır, amaç veya sonuç itibarıyla bir kişinin gururunu kırmaktır, özellikle korkutucu, düşmanca, alçaltmak,aşağılandırmak veya utandırmak havası yaratıldığında. („ Makedonya Resmi gazetesi, Kadın ve erkekler arasında eşitlik olasılıkları“)

Okulda yetişkinler erkek/kız öğrencileri şu durumlarda cinsel heyecanlandırırlar:

- gerekmezsiniz ve/veya istemiyerek fiziksel dokunuyorlar (örnek: kucaklıyor, okşuyor, cimcikliyor, dokunuyor)
- şaka yapıyor ve hiç gerekmeden cinsel manalı kelimeler kullanıyorlar (ör: küfür ediyorlar,yağlı fıklarlar söylüyorlar)
- cinsel anlamlı mesajlar yazıyor veya gönderiyorlar(örnek: el.mesajları, gafitler-çizimler)
- cinsel manalı yorumlar yapıyorlar (örnek:fiziksel görünüm için iltifat ırda bulunuyorlar)
- cinsel manalı hareketler yapıyorlar(örnek:ortak parmağını göstermek)
- gözetliyorlar(örnek:tuvalet ve vestiyerlerde „etek altı“)
- cinsellik ile ilgili vücut bölümlerinden resimler çekiyorlar
- arkasından cinsel manalı konuşmalar yapıyorlar(örnek: kim kime yakışıyor, kim kimin sevgilisi olduğu)
- özel hayatı ile ilgili sorular soruyorlar
- pornografi ürünlerine zorla baktırıyorlar
- özel hayatlarına giriyorlar(örnek:izin almadan mesajlar okuyorlar, günlüklere bakıyorlar ve s.)
- devamlı yalnızca görüşmelere çağırıyorlar
- kişinin gururunu dokunarak öğrencilere karşı cinsel mana taşıyan değışik davranışlar kullanıyorlar ve düşmanlık,tehdit veya aşağılayıcı ortam yaratıyorlar

Öğrencileri okulda herhangi bir yetişkin cinsel heyecanlandırıyorsa, sonucun yaratacağı utanç veya korkudan dolayı,bunlar bu olayı okulda herhangi bir yetişkine veya velilerine bildirmeyi pek nadir yapıyorlar. Bu yüzden,cinsel heyecanlandırma vakalarının ortaya çıkartılması için, öğrencilerle konuşarak, onları cesaretlendirmek çok önemlidir.

Yaşlılar yetişkinlerde olduğu gibi,erkek/kz öğrencileri cinsel olarak benzeri işlerle heyecanlandırıyorlar,aynı zamanda,bu işler başkalarını rahatsız ediyor ki bu şekilde bunlar cinsel şiddetin kurbanı oluyorlar.Öyle görünüyor ki okulda yetişkinler bu tür şiddeti okadar önemsemiyorlar, ergenlik çağının,takıma” olayı olarak diye yorumluyorlar. Ama,aradaki fark çok nettir - ta ki kurban cinsel manalı davranışı istemiyerek yaşıyor ise, bu sevginin bir ifadesi değil,ancak şiddetin olabilir. Makedonya’da² 7 ci ve 8 ci sınıflarda yapılan bir araştırmaya göre, ilkökullarda yaşlılar arası cinsel heyecanlandırmanın çok yüksek olduğunu göstermektedir: kızların %72 ve çocukların %60, haklarında cinsellik ile ilgili yananamların yayıldığını ifade etmişlerdir, kızların %63 ne ve çocukların %22 ne cinsellik ile ilgili hareketlerde bulunulmuştur, kızların %47 ye çocukların % 17- ne ise hiç istenmeden dokunulmuştur. Genel olarak, diğer ülkelerde de olduğu gibi,kızlar çok daha fazla kurban,erkekler ise bu tür şiddeti yapanlardır.

Cinsel heyecanlandırma ile ilgili önemli bilgiler

- Erkek/kız öğrenci,genç bir erkek/kız için söz konusu iken,okulda yetişkin bir kişi tarafından cinsel olarak heyecanlandırılmaya **MARUZ KALMAZ**.
- Bir kız öğrencinin „arzu uyandırıcı” kıyafeti varsa, ne bir kişiyi cinsel heyecanlandırıyor, ne de bizler onu eğer böyle bir olayın kurbanı olursa ve daha az çekici olan bir kıyafetle sadece bu yüzden dolayı onu, daha fazla sorumlulukla yükleyemeyiz. Her okulda uygun kıyafet kodeksinin tanımı yapılabilir, ama bu cinsel heyecanlandırma ile alakalı değildir.
- Cinsel heyecanlandırma kurbanı olan hiçbir kimse bu tür şiddete maruz kaldığında „üzerine dikkatin olunması” yüzünden memnun değildir.

2. **CİNSEL TACİZ**(tecavüz) okul bağlamında,yetişkin veya daha yaşlı bir erkek tarafından, çocukların, kendilerini memnun etmek için kullanılmasıdır, bundan sonra,kurban-çocuk ya izleyici durumuna getiriliyor ya da kendisi de cinsel etkinliğe katılıyor.

3. **CİNSEL İSTİSMAR**, cinsellik arzularını yerine getirmek veya maddi kazanç sağlamak için öğrencileri kullanma olayıdır. Bilinen o ki, bu tür şiddet okul bağlamında düşünülmezdir.

² Kaynak: Kenig,N.(2009), "Provokatif" kızlar ve "duygusuz" çocuklar: İki okulda yaşlılar arası cinsel heyecanlandırma ve cinsiyetler arası eşit olmayan ortam yaratmak. Sosyal Siyasal Dergisi, Friedrich Ebert Vakfı,203, sayfa 232-245.

Okulda şiddetin sonuçları nelerdir?

Şiddetin öğrenciler üzerinde yaptığı etki daimi veya geçici olabilir, görünür veya görünmez. Şans eseri olarak,okuldaki şiddetin çok azı ölümlerle sona eriyor, diğer taraftan ise, daimi fiziksel yara veya incinme vakalarının çok olduğudur (ör:görme hasarı,dış kaybı ve sayre). Psikolojik zararlar ise, çok sık daha uzun sürüyor,bazen ise kurban olan kişilerin ömür boyunca iyi çalışmasına engel oluyor.Şiddetin en sık görünen akut psikolojik sonuçları şunlardır:

- okulda başarının düşmesi
- kendine özgüvenin azalması
- hırçın ve duygusal olarak kararsız
- konsantrasyon kaybı
- beslenme ve uyku sorunları
- depresyon ve kaygı(sürekli korkmak)
- alkol,uyuşturucu veya sigaraya ilgi göstermek
- düşünmek veya intihar teşebbüsü

Ama,şiddetin getirdiği sonuçlardan sadece kurbanlar çekmez. Saldırganlar bile yetişkinlerden saldırgan yapan itkilerini yönlendirmeyi öğrenmedikleri için ilerde kendilerinin de sorunlarla karşılaştıkları oluyor. Tecrübeler gösteriyor ki onlar:

- saldırgan veliler oluyor
- başarılı dostluk ve aşk ilişkileri kuramıyor
- sık sık kanunla karşı karşıya geliyorlar

Şiddeten kurtulmak ve korunmak için okul ve velilerin yapması en önemli nedir?

- Öğrenciler,öğretmenler ve okuldaki diğer yetişkinler,velilerin de olduğu gibi bilmeleri gereken şiddetin ve etkilerinin ne olduğudur. Onlardan hiçbiri şiddeti „çocuk oyuncağı” yerine koymasın veya bunun çocuklar arası iletişimde sıradan bir şey olduğunu. Bunun çok daha azı, yetişkinlerin şiddeti öğrenciler üzerine kullandıklarını özürlemek,söz konusu erkek/kız öğrenciyi davranışından veya daha fazla çalışmasından dolayı dışlayarak bir tavır kullanmış ise.
- Okul, istenmeden yaralanmaları engellemek için davranış kurallarının uygulamasını, kasten yapılan durumlarda ise aynılarını cezalandırılması gerekir.
- Okul kendine göre şiddet vakalarında nasıl davranılmasının planını yapmalıdır (kurban nereye baş vurmali,kime ve nasıl hareket etmelidir)

- Öğrencileri okulda neler yaşadıklarını veli,öğretmen ve danışman personele anlatmaları için cesaretlendirmek gerekir
- Öğretmen ve öğrenciler şiddetin olup olmasını müşahade etmeli ve arada sırada bir anonim anketle beyan vermeleri gerekir
- Öğrencilerin anlaşmazlıkları sükunet ile çözmek ve bu becerilerin elde edilmesinin ne kadar iyi olduğudur(örnek:hayatını koruma beceri dersinde veya ek dersler ile).Yine aynı seviyede öğrencilerin benzer türlerde kendi öz gövencini ve sosyal becerilerini kazanmak için önemli olmasıdır.
- Okul veliler ve yardımcı geçebilir okul dışı kurumlarda işbirliğin ilerlemesi için gayret göstermelidir(sosyal İş Merkezleriyle,gelişim engelliler vs)

Öğrenci,veli ve öğretmenlere faydalı öneriler

ÖĞRENCİLERE

GRUP OLUŞTURUNUZ, gayesi şiddeti engellemek ve anlaşmazlık durumlarını sakın bir şekilde çözmek için.Okul psikolog/pedagogunu veya sosyal işçisini ve birkaç öğretmeni size yardım etmek için davet edin.Bu tür grupların varoluşu dünyanın birçok okullarında başarılı olmuşturlar.

KATILINIZ, gönüllü olarak şiddetli davranışları "ortaya çıkarmak "için (özellikle teneffüs esnasında olanları) ve öğretmenlere veya pedagog/psikoloğa bildiriniz.

Öğretmenlerden **ŞİDDETİ ATLATMAK İÇİN TALİMAT** ve anlaşmazlıkları sükunetle çözmek için örgütlemekte yardım isteyin. Aynı şekilde,bu konuları, öğretmenlerle hayat becerisi Eğitiminde işleyebilirsiniz.

ERKEK/KIZ ÖĞRENCİYE

DİNLE arkadaşların herhangi bir kişinin şiddetli davranışından şikayette bulunur ise.

CESARETLENDİR onları duygularını ifade etmek için, ve daha önemlisi okulda yaşanmış olayı yetişkin irine veya velilere söylemek için teşvik et. Senin tasa ve duygularını velilerinkileriyle ilgili paylaş, ama diğer arkadaşlarıyla değil-o erkek/kızdan sana güvenerek anlattığı olay için onay alma dıkça.

KATKIDA BULUN, okulda şiddeti engelleyecek plan ve davranış kuralllarının getirilmesi için.

DAVRAN,okulda şiddeti engelleyecek plan ve kurallara göre.